

УДК 378

DOI: 10.24144/2524-0609.2018.43.168-172

Мельничук Ірина Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор

кафедра педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я.Горбачевського МОЗ України»,

м. Тернопіль, Україна

ir.melnychuk@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5527-0655>

ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Анотація. Підготовка майбутніх медичних сестер до якісної професійної діяльності є одним із важливих завдань організації освітнього процесу в сучасних медичних закладах вищої освіти, де студенти здобувають кваліфікацію молодшого спеціаліста, бакалавра, магістра сестринської справи. У сучасних медичних училищах і коледжах актуалізується проблема підготовки медичних сестер, спроможних швидко приймати самостійні компетентні рішення в розв'язанні нестандартних професійних завдань, що зумовлює посилену увагу викладачів до організації самоосвітньої діяльності майбутніх фахівців. Метою статті є висвітлення окремих методів формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців сестринської справи. Методи дослідження: історіографічний аналіз та узагальнення наукової та методичної літератури; розробка методичних матеріалів для організації самоосвітньої роботи майбутніх фахівців сестринської справи, що сприятиме формуванню у студентів самоосвітньої компетентності. У результаті проведеного дослідження встановлено, що виконання запропонованих завдань викликало у студентів більшу зацікавленість і мотивувало їх до більш сумлінної самоосвітньої діяльності, ніж орієнтація на традиційне опрацювання додаткового теоретичного матеріалу, який не розглядався під час лекцій; у студентів розширювався професійний світогляд, оскільки вони мали змогу поглиблено опрацювати наукову літературу, дотичну до їхнього майбутнього фаху; у навчальній групі виникав здоровий змагальний клімат, позаяк майбутні медсестри мали змогу порівняти результативність власної самоосвітньої діяльності з результатами самостійної роботи інших студентів, що спонукало їх до активізації самоосвіти та набуття самоосвітньої компетентності.

Ключові слова: майбутні медичні сестри; студенти; професійна підготовка; самоосвіта; самоосвітня діяльність; самоосвітня компетентність.

Вступ. Підготовка майбутніх медичних сестер до якісної професійної діяльності є одним із важливих завдань організації освітнього процесу в сучасних медичних закладах вищої освіти, де студенти здобувають кваліфікацію молодшого спеціаліста, бакалавра, магістра сестринської справи. Динамічні зміни в сучасному суспільстві зумовлюють і трансформації у сфері надання медичної допомоги особам, які цього потребують, позаяк науковці доводять доцільність використання нових методик лікування, відкривають нові медичні препарати, застосовують сучасну діагностичну апаратуру тощо.

Одними з перших, хто контактує з пацієнтами, є медичні сестри. Тому в процесі здобуття професійної освіти майбутні фахівці сестринської справи розглядають ситуаційні завдання, що відображають медичні випадки, в яких медична сестра покликана сприяти вирішенню проблем пацієнтів. Однак складно передбачити всі можливі ситуації надання медичної допомоги пацієнтам за участю медичних сестер, які розглядалися студентами під час навчання в медичному коледжі або училищі. Позаяк до фахівців цього профілю підготовки висувуються особливі вимоги, відтак у сучасних медичних училищах і коледжах актуалізується проблема підготовки медичних сестер, спроможних швидко приймати самостійні компетентні рішення в розв'язанні нестандартних професійних завдань, що зумовлює посилену увагу викладачів до організації самоосвітньої діяльності майбутніх фахівців. Цілеспрямована самоосвіта студентів сприяє формуванню самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців сестринської справи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розуміння самоосвітньої діяльності особистості науковці розглядають як соціокультурне явище (Бурлука, 2005). Дослідники, узагальнюючи досвід організації самоосвітньої діяльності студентів у сучасних умовах модернізації вітчизняної системи ви-

щої освіти (Діденко, 2010; Коренева, 2000), високо оцінюють результативність самоосвіти і визначають її як найкращу освіту (Колесникова, 2009), конкретизують її оптимальні умови і засоби (Бурак, 2002).

Метою статті є висвітлення окремих методів формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців сестринської справи.

Завдання дослідження полягає в узагальненні різних наукових підходів до розуміння сутності самоосвіти та розкритті методичних аспектів формування самоосвітньої компетентності майбутніх медичних сестер.

Методи дослідження: історіографічний аналіз та узагальнення наукової та методичної літератури; розробка методичних матеріалів для організації самоосвітньої роботи майбутніх фахівців сестринської справи, що сприятиме формуванню у студентів самоосвітньої компетентності.

Виклад основного матеріалу. Історіографічний аналіз наукової та енциклопедичної літератури свідчить, що проблемою самоосвіти як процесом добровільного, активного й самостійного оволодіння знаннями цікавилися ще відомі мислителі Стародавньої Греції (Аристотель, Платон, Сократ та ін.). На думку філософів того періоду, самоосвіта є основою особистісного розвитку людини. Представники епохи середньовіччя та Відродження (Т. Кампанелла, М. Монтень, Т. Мор, Ф. Рабле) висловлювали думки про важливість самоосвіти й у ті часи, коли в навчанні переважали схоластика, догматизм і зубріння. На думку Ф. Дістервега, розвиток і освіта жодній людині не можуть бути дані або повідомлені. Той, хто бажає до них долучитися, повинен досягати це власною діяльністю, власними силами, тому самодіяльність у навчанні є одночасно засобом і результатом освіти (Енциклопедія освіти, 2008).

Розглядаючи проблеми самоосвіти особистості у вітчизняній педагогічній пресі другої половини

XIX – початку XX століття, І. Сидоренко наголошує, що саме завдяки самоосвіті самореалізувалися такі визначні представники української нації, як Т. Шевченко, О. Пчілка, Л. Косач (Леся Українка), І. Франко (Сидоренко, 2006).

У наш час самостійна робота студентів нарівні з аудиторною є однією з форм навчального процесу, основним засобом оволодіння навчальними дисциплінами і призначена для формування навичок самостійної роботи як у навчанні, так і в майбутній професійній діяльності.

Самостійність фахівця є однією з необхідних якостей працівника будь-якого профілю. Тому основою професійної підготовки студентів у ЗВО визначаємо формування у студентів умінь і навичок самостійно-творчих дій, самоосвітньої діяльності, а не тільки орієнтація на репродуктивно-виконавські дії з оволодіння певним обсягом знань і вмінь, окреслених програмою. Адже необхідною умовою ефективності будь-якої діяльності (як навчально-пізнавальної у студентів, так і професійної роботи фахівця в майбутньому) є вияв самостійності особистості у власному професійному зростанні, що передбачає активну самоосвітню діяльність (Мельничук, 2011).

Самоосвіта визначається, як «самостійна пізнавальна діяльність людини, спрямована на досягнення певних особистісно значущих освітніх цілей: задоволення загальнокультурних запитів, пізнавальних інтересів у будь-якій сфері діяльності, підвищення професійної кваліфікації тощо» (Енциклопедія освіти, 2008), що забезпечуватиме конкурентоспроможність майбутнього фахівця на ринку праці.

У професійній підготовці майбутніх фахівців сестринської справи організація самоосвітньої діяльності студентів спрямовується на формування у них самоосвітньої компетентності в процесі вивчення різних дисциплін, серед яких є такі, що, на перший погляд, не мають точок дотику з майбутньою професією. Так, у Тернопільському державному медичному університеті імені І.Я.Горбачевського (ТДМУ) майбутні магістри сестринської справи (МСС) опановують курс «Педагогіка та мистецтво викладання». Позаяк значна кількість студентів – це викладачі

медичних коледжів і училищ, відтак означену дисципліну можна вважати засадничою для їх професійного становлення як педагогів. Адже її вивчення спрямовується на те, щоб допомогти студентам оволодіти провідними теоретико-методичними положеннями педагогічної думки; ознайомити з концептуальними засадами та сутністю національної освітньо-виховної системи; закласти основи педагогічного мислення, озброїти педагогічними вміннями, необхідними для ефективної роботи з пацієнтами; розвинути здатність приймати оптимальні рішення, виходячи з психолого-педагогічних закономірностей розвитку особистості, виховання та навчання.

Окрім цього, більшість студентів Навчально-наукового інституту (ННІ) медсестринства при ТДМУ здобувають фах магістра сестринської справи в умовах дистанційного навчання, відтак самоосвітня діяльність для них є основою в процесі вивчення всіх дисциплін. Самостійна робота студентів, як записано в навчальній програмі дисципліни «Педагогіка та мистецтво викладання», передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом, а саме самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, передбаченої робочим навчальним планом, виноситься на підсумковий контроль поряд з тим матеріалом, який опрацювався при проведенні аудиторних занять.

З метою оптимізації засвоєння великого масиву навчального матеріалу в процесі самоосвітньої діяльності студентам пропонується структурувати теоретичний матеріал у вигляді схем, таблиць, моделей, у яких відображати основну суть і взаємодію сконцентрованих частин теорії.

Наприклад, для актуалізації педагогічної підготовки студентам запропоновано самостійно заповнити таблицю 1, в якій майбутні магістри сестринської справи аргументували необхідність вивчення цієї дисципліни для медичних сестер. Наведемо витяг з таблиці студентки А.

Таблиця 1

Актуальність педагогічної підготовки для майбутніх медичних сестер

Знання	Аргументи
1. Вікова періодизація розвитку особистості	Робота медичної сестри пов'язана з міжособистісною взаємодією. Педагогічна підготовка розкриває нові можливості професійної діяльності медичної сестри, формує особливе бачення проблем хворої людини не лише як пацієнта, а й як особистості, в якій виникли певні проблеми зі станом здоров'я. Професійні контакти, які відбуваються між співробітниками, з пацієнтами та їхніми родичами, з людьми різного віку, відзначаються характерними особливостями. Відтак медична сестра покликана знати ознаки прояву вікових криз (починаючи з дітей від народження до людей перестарілого віку), специфіку спілкування з пацієнтами різного віку, етично-деонтологічні основи міжособистісної взаємодії та ін. Це надає можливість не лише розширити сферу психолого-педагогічних знань, а й забезпечить формування на цій основі медико-психологічних умінь, що є одним із важливих елементів у професійній підготовці та майбутній діяльності медичних працівників. Педагогічні знання сприяють оптимізації вирішення питань побудови та організації ефективної міжособистісної взаємодії в колективі, в аналізі різного роду педагогічних ситуацій, в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість хворої людини.

До основних педагогічних аспектів у роботі медичної сестри, доцільність вивчення яких студенти аргументували в такій таблиці, віднесено: необхідність оволодіння провідними теоретико-методичними положеннями педагогічної науки; можливість міждисциплінарної інтеграції педагогіки та медичних дисциплін; основи педагогічного мислення; пе-

дагогічні вміння, необхідні для ефективної роботи медсестри з пацієнтами; психолого-педагогічні закономірності розвитку особистості, виховання та навчання й ін.

Важливим аспектом у вивченні майбутніми МСС дисципліни «Педагогіка та мистецтво викладання» є конкретизація студентами основних навчальних ці-

лей. За основу взято шість категорій навчальних цілей за П. Блумом (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінка). Студенти самостійно складають таблицю (табл. 2), в якій розкривають сутність кожної категорії навчальних цілей у контексті професійної підготовки майбутніх магістрів сестринської

справи. Після колективного обговорення результатів самостійної роботи, студенти доповнюють означені категорії у своїх таблицях, що сприяє розширенню професійно-педагогічного світогляду майбутніх МСС.

Таблиця 2

Характеристика навчальних цілей у вивченні дисципліни «Педагогіка та мистецтво викладання»

Основні цілі	Характеристика навчальних цілей
Знання	Основні педагогічні поняття й терміни; методи навчання та виховання; педагогічні технології; педагогічні інновації; структура педагогічної діяльності викладача медичного коледжу; ознаки педагогічного впливу на пацієнтів у роботі медичної сестри;...
Розуміння	...
...	...

Таким чином, організація самоосвітньої діяльності майбутніх фахівців сестринської справи у процесі вивчення дисципліни «Педагогіка та мистецтво викладання» в ННІ медсестринства ТДМУ спрямовується на формування у них різних аспектів самоосвітньої компетентності: студенти розширюють педагогічні знання; у них формуються вміння самостійної роботи з науковою психолого-педагогічною літературою; у процесі реалізації індивідуальних способів самоосвіти відбуваються зміни в самому суб'єкті, котрі знаходять відображення в оволодінні способами особистісно і професійно важливих умінь ефективної діяльності на основі сформованих умінь адекватно орієнтуватися в обставинах, зумовлених змістом завдань, які необхідно вирішити. Тому головною умовою професійного розвитку майбутнього фахівця в цьому контексті є суб'єктивність студента, що активізує його до виявлення таких ознак, як: самосвідомість, самостійність, самодіяльність, саморозвиток. У результаті відбувається професійно спрямований «саморух», якому властива єдність зовнішніх і внутрішніх умов, коли зовнішнє, об'єктивне, соціальне в процесі засвоєння індивідом стає внутрішнім, суб'єктивним (Мельничук, 2011).

З метою активізації професійного саморозвитку майбутніх медичних сестер та формування у них самоосвітньої компетентності використовувалися завдання, які спонукали студентів до визначення оптимальних принципів медсестринської діяльності, в основі яких лежав підхід «чотирьох принципів етики» (Селлман & Снеллінг, 2012). Студентам пропонувалося навести приклади дій медичної сестри, які відповідають означеному рівню етики: 1. Моральні теорії. 2. Принципи моралі. 3. Привила професійної діяльності. 4. Індивідуальні моральні судження. Таким чином студенти мали змогу запропонувати зразки професійних ситуацій, в яких вони могли виявити певний рівень професійної етики. Це спонукало їх до активної самоосвітньої діяльності, щоб самоідентифікувати себе з професією, визначити доцільність власних професійних дій. Це може стати джерелом

«саморуку», становлення та саморозвитку майбутнього фахівця, його відкритості до самовдосконалення, самоосвіти (Мельничук, 2011).

У результаті проведеного дослідження встановлено, що виконання запропонованих завдань викликало у студентів більшу зацікавленість і мотивувало їх до більш сумлінної самоосвітньої діяльності, ніж орієнтація на традиційне опрацювання додаткового теоретичного матеріалу, який не розглядався під час лекцій; у студентів розширювався професійний світогляд, оскільки вони мали змогу поглиблено опрацювати наукову літературу, дотичну до їхнього майбутнього фаху; у навчальній групі виникав здоровий змагальний клімат, позаяк майбутні медсестри мали змогу порівняти результативність власної самоосвітньої діяльності з результатами самостійної роботи інших студентів, що спонукало їх до активізації самоосвіти та набуття самоосвітньої компетентності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Професійна підготовка майбутніх медичних сестер передбачає відведення певної частини навчального матеріалу на самостійне опрацювання, що сприяє формуванню самоосвітньої компетентності студентів. Позаяк кожен студент визначає власну траєкторію професійного становлення, відтак його самостійна робота залежить як від її організації викладачем, так і від самоорганізації. Роль викладача полягає в чіткій конкретизації завдань для самостійної роботи студентів. Такий підхід дає змогу студентам самостійно виконати завдання, побачити його результат, порівняти результативність ідентичних завдань, виконаних іншими студентами, здійснити самооцінку, визначити нові вершини для власної самоосвіти та ін., що свідчить про сформованість самоосвітньої компетентності майбутніх медичних сестер.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в розширенні банку ситуативних завдань з медсестринської практики для надання студентам можливості приймати відповідальні самостійні професійні рішення.

Список використаної літератури

Бурлука О.В. Самоосвіта особистості як соціокультурне явище: автореф. дис. ... канд. філософ. наук. Харків, Харків. держ. акад. культури. 2005. 18 с.
 Буряк В.К. Умови та засоби самоосвіти студентів. *Вища школа*. 2002. № 6. С.18–29.
 Діденко Т.П. Організація самоосвіти студентів у сучасних умовах модернізації вітчизняної системи вищої освіти. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/28_OINXXI_2010/Pedagogica/72131.doc.htm
 Енциклопедія освіти. Голов. ред. В.Г.Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
 Колесникова О. Найкраща освіта – самоосвіта. *Директор школи. Шкільний світ*: газета для керівників шкіл. 2009. № 16. С. 19–23.
 Коренева І.М. З досвіду організації самоосвітньої діяльності студентів у вищих навчальних закладах України. *Наукові записки НПУ ім.М. П. Драгоманова*. Ч.1 (Педагогічні та історичні науки). Т.36. 2000. С.59–65.
 Мельничук І.М. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних

технологій: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка, 2011. 584 с.

Селлман Д., Снеллінг П. *Як стати медсестрою*: підручник з професійної практики; пер. з англ. О. Несвірського. Київ: ВСВ «Медицина». 2012. 176 с.

Сидоренко І.І. Проблеми самоосвіти особистості у вітчизняній педагогічній пресі другої половини XIX – початку XX століття: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Харків: Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. 2006. 221с.

References

Burluka, O.V. (2005). Samoosvita osobystosti yak sotsiokulturne yavlyshche [Self-education of personality as sociocultural phenomenon]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv: Kharkiv. derzh. akad. kultury [in Ukrainian].

Buriak, V.K. (2002). Umovy ta zasoby samoosvity studentiv [Conditions and means of students' self-education]. *Vyshcha shkola [High School]*, 6, 18–29 [in Ukrainian].

Didenko, T.P. Orhanizatsiia samoosvity studentiv u suchasnykh umovakh modernizatsii vitchyznanoi systemy vyshchoi osvity [Organization of students' self-education in modern conditions of modernization of the higher education national system]. Retrieved from http://www.rusnauka.com/28_OINXXI_2010/Pedagogica/72131.doc.htm [in Ukrainian].

Kremen, V.H. (Eds.). (2008). *Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education]*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

Kolesnykova, O. (2009). Naikrashcha osvita – samoosvita [The best education is self-education]. *Dyrektor shkoly. Shkilnyi svit [Director of school. School world]*, 16, 19–23 [in Ukrainian].

Koreneva, I.M. (2000). Z dosvidu orhaniizatsii samoosvitnoi diialnosti studentiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh Ukrainy [From the experience of organization of students' self-educational activity in higher educational establishments of Ukraine]. *Scientific Notes of the Drahomanov National Pedagogical University: part 1 (Pedagogical and Historical Sciences)*, 36, pp. 59–65 [in Ukrainian].

Melnychuk, I.M. (2011). Teoriia i praktyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv zasobamy interaktyvnykh tekhnolohii [Theory and practice of future social workers professional training by means of interactive technologies]. *Unpublished Doctoral Dissertation*. Ternopil: Ternopil National Pedagogical University [in Ukrainian].

Sellman, D., & Snelling, P. (2012). *Як стати медсестрою: підручник з професійної практики [Becoming a Nurse. Fundamentals of Professional Practice for Nursing]*. Kyiv: VSV «Medytsyna» [in Ukrainian].

Sydorenko, I.I. (2006). Problemy samoosvity osobystosti u vitchyznaniy pedahohichnii presi druhoi polovyny XIX – pochatku XX stolittia [Problems of personality's self-education in the national pedagogical press in the second half of the XIXth – at the beginning of the XXth century]. *Extended Abstract of Candidate Thesis*. Kharkiv: KhNPU [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.10.2018 р.

Стаття прийнята до друку 08.10.2018 р.

Мельничук Ирина

доктор педагогических наук, профессор

кафедра педагогики высшей школы и общественных дисциплин

ГВУЗ «Тернопольский государственный медицинский университет имени И.Я.Горбачевского МОЗ Украины», г. Тернополь, Украина

ФОРМИРОВАНИЕ САМООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ СЕСТРИНСКОГО ДЕЛА КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

Аннотация. Подготовка будущих медицинских сестер к качественной профессиональной деятельности является одной из важных задач организации образовательного процесса в современных медицинских учреждениях высшего образования, где студенты получают квалификацию младшего специалиста, бакалавра, магистра сестринского дела. В современных медицинских училищах и колледжах актуализируется проблема подготовки медицинских сестер, способных быстро принимать самостоятельные компетентные решения в решении нестандартных профессиональных задач, что обуславливает усиленное внимание преподавателей к организации самообразовательной деятельности будущих специалистов. Целью статьи является освещение отдельных методов формирования самообразовательной компетентности будущих специалистов сестринского дела. Методы исследования: историографический анализ и обобщение научной и методической литературы; разработка методических материалов для организации самообразовательной работы будущих специалистов сестринского дела, что будет способствовать формированию у студентов самообразовательной компетентности. В результате проведенного исследования установлено, что выполнение предложенных заданий вызвало у студентов большую заинтересованность и мотивировало их к более добросовестной самообразовательной деятельности, чем ориентация на традиционное изучение дополнительного теоретического материала, который не рассматривался во время лекций; у студентов расширился профессиональный кругозор, поскольку они имели возможность углубленно прорабатывать научную литературу, касающуюся их будущей профессии; в учебной группе возник здоровый соревновательный климат, поскольку будущие медсестры могли сравнить результативность собственной самообразовательной деятельности с результатами самостоятельной работы других студентов, что побуждало их к активизации самообразования и формированию самообразовательной компетентности.

Ключевые слова: будущие медицинские сестры; студенты; профессиональная подготовка; самообразование; самообразовательная деятельность; самообразовательная компетентность.

Melnychuk Iryna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Department of Higher Education Pedagogy and Social Sciences
I.Horbachevsky Ternopil State Medical University, Ternopil, Ukraine

FORMATION OF SELF-EDUCATIONAL COMPETENCE OF FUTURE NURSING SPECIALISTS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

Summary. Training of future nurses to a qualitative professional activity is one of the important tasks of organization of educational process in modern medical higher educational establishments, where students get qualification of junior specialist, bachelor and master of nursing. In modern medical schools and colleges the problem of training nurses is actualized, who are able quickly to make independent competent decisions to solve not standard professional tasks and what leads to the increased attention of instructors to organization of self-educational activity of future specialists. The purpose of article is to outline separate methods of formation of self-educational competence of future nursing specialists. Methods of research used: historiographical analysis and generalization of scientific and methodical literature; development of methodical materials for organization self-educational work of future nursing specialists, what will contribute to the formation of students' self-educational competence. Professional training of future nurses provides for the dedication of certain part of studying material for individual study, that contributes formation of students' self-educational competence. Such as each student defines his own trajectory of professional becoming, so his individual work depends both on its organization by teacher and on self-organization. Teacher's role is in clear concretization of tasks for students' individual work. Such approach gives students possibility to do tasks independently, to see its result, to compare the effectiveness of identical tasks, which are done by other students, to make self-esteem, to define new heights for self-education, etc., which testifies about the formation of self-educational competence of future nurses. As a result of the research, it is established, that solving of the proposed tasks has caused more interest among students and motivated them to more conscientious self-educational activity, than orientation on a traditional processing of additional theoretical material, which was not considered during lectures; students expended their professional outlook, such as they had possibility to study deeply scientific literature, which is close to their future specialty; there was a healthy competitive climate in the study group, such as future nurses had possibility to compare effectiveness of their own self-education activities with the results of other students' independent work, what prompted them to the activating of self-education and acquiring of self-educational competence.

Key words: future nurses, students, professional training, self-education, self-educational activity, self-educational competence.